

VTO - BROCHURE

Vorming, Training en Opleiding

België - Belgique

P.B. - P.P.

B-723

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

ACADEMIEJAAR 2012 - 2013

Wenst u onze elektronische Nieuwsflash en/of ons jaarlijks Tijdschrift te ontvangen, en op de hoogte te blijven van de nieuwe richtlijnen die op www.pallialine.be verschijnen?
Schrijf u dan in via www.palliatief.be/publicaties/tijdschrift en [nieuwsflash](#).

VOORWOORD

Na 16 jaar heeft de Federatie haar vertrouwde stek verlaten en een nieuw onderkomen gevonden in de Toekomststraat. Wat een naam ... , als dat niet veelbelovend is! Vanuit de nieuwe kantoren in Vilvoorde werd de laatste hand gelegd aan het opleidingsaanbod 2012-2013.

Goed geëvalueerde initiatieven van het voorbije academiejaar worden hernomen. Andere initiatieven werden bijgestuurd, door ze meer focus te geven (communicatie), meer praktijkgerichtheid (wondzorg) of meer invalshoeken (spirituele zorg). Zo proberen we tegemoet te komen aan de noden en de feedback van de deelnemers en aan de vragen die ons bereiken vanuit het werkveld.

Daarnaast laten we ons leiden door onze visie op leren en werken in de zorg en kozen we voor interactieve werkvormen, docenten met veel praktijkervaring, het uitdragen van nieuw ontwikkelde kennis (de pallialine richtlijnen!) en opleiding over thema's die in onze organisaties nog té weinig aandacht krijgen ... Nog steeds groeit de overtuiging dat deskundigheid én bezieling hand in hand gaan. Het één kan niet zonder het ander. Kennis, vaardigheden en attitude vormen één geheel. De jonge rubriek *Attitudevorming* wordt verder uitgebouwd.

Na een succesvol eerste jaar van het *Interuniversitair Postgraduaat in de Palliatieve Zorg voor Artsen* is een tweede editie van deze opleiding in het voorjaar van 2012 van start gegaan. In de modules van dit najaar zijn nog enkele plaatsen vrij.

Ook dit jaar worden verschillende opleidingen regionaal georganiseerd in samenwerking met één of meerdere netwerken palliatieve zorg. Wenst u dat een opleiding dichterbij plaatsvindt, contacteer dan het palliatief netwerk in uw regio en maak uw vraag kenbaar.

Met dit aanbod wil de Federatie ook in 2012-2013 haar steentje bijdragen tot de verdere uitbouw van deskundigheid én bezieling in palliatieve zorg. En vooral hoopt ze de gedrevenheid van vele competente en talentvolle hulpverleners te ondersteunen. Wij kijken ernaar uit u te ontmoeten op één van onze VTO-activiteiten!

Greet François
Stafmedewerker Vorming, Training en Opleiding

Paul Vanden Berghe
Directeur

VORMING, TRAINING EN OPLEIDING

FEDERATIE PALLIATIEVE ZORG VLAANDEREN

PIJN- & SYMPTOOMCONTROLE	8
1. Palliatieve wondzorg: praktijkgerichte workshop	8
2. Wondzorg bij palliatieve en oncologische wonden	8
3. Urgenties in palliatieve zorg	8
4. Implementatie van palliatieve richtlijnen	9
COMMUNICATIE	10
1. Hoe communiceren in waarheid? Hoe omgaan met weerstand, ontkenning?	10
2. Hoe omgaan met therapeutische hardnekkigheid?	10
3. Communicatie in conflictsituaties	10
4. Communicatie via aanraking in de stervensfase: als woorden ontoereikend zijn	11
5. Communicatie en gepast hanteren van afstand en nabijheid in de stervensfase	11
INTERVISIE	12
1. Intensieve zomercursus intervisietechnieken voor intervisoren	12
2. Provinciale intervisiegroepen	12
3. Intervisie voor intervisoren	12
4. Intervisie voor artsen	13
SPIRITUELE EN EXISTENTIELE ZORG	14
1. Aandacht voor het spirituele in palliatieve zorg: hoezo?	14
2. Spiritualiteit, what's in a name ...?	14
3. Spirituele zorg van, voor en door het team	15
ATTITUDEVORMING	16
1. Loslaten	16
2. Groeien in <i>aanwezig zijn</i> als zorgverstrekker	16
CONTEXTUELE ZORG	17
1. Een contextuele benadering van ziekte: de balans van geven en ontvangen in palliatieve zorg	17
2. Hulp verlenen, een lust of een last? Grenzen aan je geven als hulpverlener	17

KINDEREN EN JONGEREN BETREKKEN BIJ PALLIATIEVE SITUATIES	18
PALLIATIEVE ZORG VOOR KINESISTEN	18
BASISOPLEIDING PALLIATIEVE ZORG VOOR MEDEWERKERS UIT WOONZORGCENTRA	19
INTERUNIVERSITAIR POSTGRADUAAT PALLIATIEVE ZORG VOOR ARTSEN	19
OPLEIDING VANUIT DE OVERLEGGROEPEN	20
SYMPOSIA VAN DE FEDERATIE EN VAN ANDERE ORGANISATIES	20
INSCHRIJVINGSMODALITEITEN	21
DOCENTEN	23
NETWERKEN PALLIATIEVE ZORG – NETWERKCOÖRDINATOREN	24
HOE ONS BEREIKEN?	25

CHRONOLOGISCH

AUGUSTUS 2012

22 en 23 augustus

Intensieve zomertweedaagse intervisietechnieken voor intervisoren - p. 12

SEPTEMBER 2012

11 september e.a.

Intervisie voor intervisoren – p. 12

19 september e.a.

Intervisie voor artsen regio Antwerpen – p. 13

20-22 september

Interuniversitair Postgraduaat Palliatieve Zorg voor Artsen module 2 – p. 19

26 september e.a.

Intervisie voor artsen regio Gent – p. 13

OKTOBER 2012

4 oktober

Palliatieve wondzorg: praktijkgerichte workshop - p. 8

25 oktober

Loslaten – p. 16

NOVEMBER 2012

6 november e.a.

Basisopleiding palliatieve zorg voor medewerkers uit woonzorgcentra i.s.m. de netwerken palliatieve zorg van de provincie Antwerpen en met financiële steun van het Sociaal Fonds Ouderenzorg – p. 19

8 november e.a.

Aandacht voor het spirituele in palliatieve zorg: hoezo? - p. 14

13 november

Wondzorg bij palliatieve en oncologische wonden i.s.m. Panal – p. 8

29 november e.a.

Interuniversitair Postgraduaat Palliatieve Zorg

voor Artsen module 3 – p. 13

JANUARI 2013

22 januari

22 en 29 januari

31 januari

Urgenties in palliatieve zorg - p. 8

Groeien in *aanwezig zijn* als zorgverstrekker - p. 16

Hoe communiceren in waarheid?

Hoe omgaan met weerstand en ontkenning?

i.s.m. de netwerken van de provincie Antwerpen – p. 10

FEBRUARI 2013

19 februari e.a.

19 februari e.a.

21 februari

Een contextuele benadering van ziekte: de balans van geven en nemen in palliatieve zorg - p. 17

Hulp verlenen, een lust of een last?

Grenzen aan je geven als hulpverlener i.s.m.

de netwerken van de provincie Antwerpen - p. 17

Hoe omgaan met therapeutische hardnekkigheid?

i.s.m. de netwerken van de provincie Antwerpen – p. 10

MAART 2013

19 maart

21 maart

Spiritualiteit, what's in a name ...? - p. 14

Communicatie in conflictsituaties i.s.m. Panal – p. 10

APRIL 2013

25 april

Communicatie via aanraking in de stervensfase: als woorden ontoereikend zijn - p. 11

MEI 2013

6 en 7 mei

10 mei

Spirituele zorg van, voor en door het team – p. 15

Communicatie en gepast hanteren van afstand en nabijheid in de stervensfase - p. 11

De data van de opleidingen 'Implementatie van palliatieve richtlijnen' worden later bekendgemaakt via www.palliatief.be/opleidingen/Federatie en de Nieuwsflash van de Federatie.

PIJN- & SYMPTOOMCONTROLE

1. Palliatieve wondzorg: praktijkgerichte workshop

Deze workshop wil tegemoetkomen aan de terugkerende vraag naar concrete voorbeelden en de mogelijkheid om eigen praktijkvragen voor te leggen voor advies. Op het programma: een korte opfrissing van de basisprincipes van wondzorg bij palliatieve patiënten en een uitgebreide bespreking in groep van praktijkvoorbeelden aangebracht door docent en deelnemers.

Aan de deelnemers zal enige tijd voor de start gevraagd worden hun praktijkvragen via mail door te sturen. De docent, die heel wat praktijkervaring heeft, past zich aan aan de groepssamenstelling (werksetting, jaren ervaring, voorkennis wondzorg). Opdat ieders vragen aan bod zouden kunnen komen, wordt het aantal deelnemers beperkt tot 20.

DOELGROEP	Verpleegkundigen en verzorgenden met werkervaring in een palliatieve zorgvoorziening.
DATA	donderdag 4 oktober 2012 van 13u30 tot 16u30
DOCENTEN	Frans Meuleneire, verpleegkundig wondexpert, Wondcentrum AZ Sint-Elisabeth, Zottegem
PRIJS	leden 40 euro – niet-leden 50 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde
CODE	WWZ/1213

2. Wondzorg bij palliatieve en oncologische wonden: principes van het wondzorgbeleid (met inbegrip van aromatherapie) i.s.m. het Palliatief Netwerk Arrondissement Leuven (Panal)

Palliatieve patiënten kunnen uitgebreide wonden hebben die in de meeste gevallen niet meer genezen. De wonden kunnen het gevolg zijn van tumoren, bestraling of langdurig liggen. Niet zelden hebben palliatieve patiënten een combinatie van wonden. Het accent ligt niet langer op het genezen, maar op het beperken van ongemak of het bieden van comfort. Op deze dag leert u welke verbanden en hulpmiddelen er bestaan om problemen zoals excessief wondvocht, geur, pijn, bloeden, uitbreiding van de wonde en frequente verbandwissels zo goed mogelijk aan te pakken. Ook het gebruik van aromatherapie in wondzorg en de werking en toepassing ervan binnen palliatieve zorg, komen aan bod. Naast kennisoverdracht wordt ingegaan op praktijkvoorbeelden aan de hand van casusmateriaal. Deze opleiding is een basis voor wie in een palliatieve zorgvoorziening werkt. Het aantal deelnemers wordt beperkt tot 25.

DOELGROEP	Verpleegkundigen en artsen van palliatieve zorgvoorzieningen
DATUM	dinsdag 13 november 2012 van 09u30 tot 16u30
DOCENTEN	Annie D'Heer, hoofdverpleegkundige Wit-Gele Kruis afdeling Zele, palliatief deskundige Jan Vandeputte, lic. ziekenhuiswetenschappen, zelfstandig wondzorgexpert
PRIJS	65 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE82 7364 0127 0068 van Panal vzw
INSCHRIJVING	www.panal.be →activiteiten of vragen@panal.be
LOCATIE	Panal vzw, Waversebaan 220, 3001 Heverlee

3. Urgenties in palliatieve zorg - aanbevolen voor huisartsen en ziekenhuisspecialisten, voor thuisverpleegkundigen en verpleegkundigen van acute ziekenhuisafdelingen, maar ook van spoedafdelingen en verpleegeenheden voor intensieve zorg

Palliatieve zorg probeert zo veel mogelijk proactief te zijn, waarbij geanticipeerd wordt op dreigende problemen en complicaties. Toch treden soms onvoorspelbare urgenties op die, indien niet goed aangepakt, voor de patiënt zeer belastend zijn en bij de nabestaanden een slechte herinnering nalaten. Urgente situaties kunnen optreden ten gevolge van de voortschrijdende ziekte maar ook als neveneffect van de therapie. De meest frequente urgenties thuis en in een ziekenhuisafdeling – zoals acute dyspnoe, epilepsie, acute bloe-

dingen, pijnopstoten, onrust en delirium, vena cava superiorsyndroom, ruggenmergcompressie – worden besproken met toepassing van de algemene principes van beleidsvoering in palliatieve zorg. Zin en onzin van urgente ziekenhuisopname en/of therapie worden kritisch besproken.

Deze cursus wordt herhaald gezien de grote tevredenheid van de deelnemers in 2010 en 2011, o.m. over de praktijkgerichtheid ervan. Wegens de interactieve manier van lesgeven, worden slechts de eerste 25 inschrijvingen aanvaard (in volgorde van betaling).

DOELGROEP	Verpleegkundigen en artsen van palliatieve zorgvoorzieningen, spoedafdelingen of afdelingen intensieve zorg in ziekenhuizen, thuiszorg, ...
DATA	dinsdag 22 januari 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENTEN	dr. Peter Pype, huisarts, equipearts palliatief netwerk De Mantel prof.dr. Johan Menten, kliniekhoofd radiotherapie-oncologie, coördinator palliatieve zorg UZ Leuven dr. Barbara Vantroyen, internist-urgentiearts dienst spoedgevallen Jessa Ziekenhuis, Hasselt
PRIJS	leden 75 euro – niet-leden 90 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde
CODE	URG/1213

4. Implementatie van palliatieve richtlijnen

De Federatie ontwikkelt momenteel opleidingen met het oog op de implementatie van de palliatieve richtlijnen (www.palliatieve.be en www.palliatieve.nl). Deze studiedagen richten zich tot een beperkte (max. 20) maar multidisciplinaire groep van zorgverstrekkers. Het opzet bestaat erin dat (sommigen van) de auteurs van de betreffende richtlijn, de deelnemers kennis laten maken met de inhoud ervan en hen daarnaast op interactieve wijze aanleren hoe ze de richtlijnen moeten lezen en in hun eigen praktijk kunnen integreren. In het najaar 2012 komt de richtlijn *Nausea en braken* aan bod, in het voorjaar 2013 de richtlijn *Palliatieve sedatie*. Meer informatie volgt op onze website en via onze Nieuwsflash.

Bij voldoende interesse zullen deze opleidingen op andere plaatsen en in samenwerking met de netwerken palliatieve zorg worden herhaald.

COMMUNICATIE

1. Hoe communiceren in waarheid? Hoe omgaan met weerstand, ontkenning? i.s.m. de netwerken palliatieve zorg van de provincie Antwerpen

De waarheid meedelen of - beter gezegd - met de ander omgaan in waarheid is een recht van de patiënt en een plicht van de zorgverstreker. Maar hoe doe je dat zonder de patiënt alle hoop te ontnemen? En wat als de familie het jou verbiedt? Zal de patiënt je dan geen lastige vragen gaan stellen? Tijdens deze training zul je een antwoord vinden op al deze en nog veel meer vragen. Meer nog: je zult deze vaardigheden kunnen oefenen in rollenspelen met je collega's en de opleider.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATUM	donderdag 31 januari 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENT	dr. Lucas Ceulemans, huisarts, praktijkassistent Vaardighedenteam Universiteit Antwerpen, equipearts palliatief netwerk Mechelen, voorzitter van de commissie Zorg aan het Levens einde bij Domus Medica
PRIJS	75 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE65 0012 7642 2996 / BIC KREDBEBB van PNM vzw
INSCHRIJVING	info@pnmechelen.be
LOCATIE	CM, Antwerpsesteenweg 261, 2800 Mechelen
CODE	COMMF1/1213

2. Hoe omgaan met therapeutische hardnekkigheid? i.s.m. de netwerken palliatieve zorg van de provincie Antwerpen

Wat is dat, therapeutische hardnekkigheid? Waarom komt dit voor? Wat zijn de gevolgen? Hoe reageer je als zorgverstreker als je ermee geconfronteerd wordt? Tijdens deze training hoor je er meer over en oefenen we om hiermee in verschillende situaties om te gaan.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATUM	donderdag 21 februari 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENT	dr. Lucas Ceulemans, huisarts, praktijkassistent Vaardighedenteam Universiteit Antwerpen, equipearts palliatief netwerk Mechelen, voorzitter van de commissie Zorg aan het Levens einde bij Domus Medica
PRIJS	75 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE65 0012 7642 2996 / BIC KREDBEBB van PNM vzw
INSCHRIJVING	info@pnmechelen.be
LOCATIE	CM, Antwerpsesteenweg 261, 2800 Mechelen
CODE	COMMF2/1213

3. Communicatie in conflictsituaties i.s.m. het Palliatief Netwerk Arrondissement Leuven (Panal)

Communicatie speelt een cruciale rol bij alles wat we doen en bepaalt voor een groot deel hoe doeltreffend we zullen zijn in ons werk. Goede zorg zal pas ten volle door de patiënt en zijn naasten gewaardeerd worden indien deze ook ingebed is in een communicatie die deze zorg ondersteunt. Je manier van communiceren kan je werk heel sterk faciliteren of kan juist heel sterk tegen je werken. Soms zelfs zonder dat je het beseft. De meeste communicatie verloopt immers non-verbaal en onbewust.

Bij palliatieve zorg krijg je vaak te maken met mensen in crisissituaties. Hoe goed je intenties ook zijn, af en toe zal je geconfronteerd worden met wantrouwen, onbegrip, onmacht of zelfs regelrechte botheid. Wat zeg of doe je dan? Het ruimere perspectief zien – beseffen dat mensen in crisis zijn bijvoorbeeld, en dat dit hun handelen en spreken kleurt – kan al helpen, maar dan nog moet je met een gepaste reactie op de proppen

zien te komen.

In deze opleiding wordt ingegaan op een aantal voor het werk cruciale deelaspecten van communicatie, zoals omgaan met lastige emoties en weerstand. Verder wordt stilgestaan bij hoe je in een zo beperkt mogelijke tijd toch optimaal tegemoet kunt komen aan de emotionele noden van patiënten en hoe je slecht nieuws kunt brengen. Tevens zal er tijd ingeruimd worden om de bijbehorende vaardigheden ook praktisch te oefenen. Het wordt een boeiende verkenningstocht waarbij je meteen ook iets leert over je eigen reactiepatronen.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consulenten, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATUM	donderdag 21 maart 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENT	Michel Schynkel, psycholoog oncologisch support team AZ Nikolaas
PRIJS	75 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE82 7364 0127 0068 van Panal vzw
INSCHRIJVING	www.panal.be →activiteiten of vragen@panal.be
LOCATIE	Panal vzw, Waversebaan 220, 3001 Heverlee
CODE	COMMF3/1213

4. Communicatie via aanraking in de stervensfase: als woorden ontoereikend zijn

Stervenden worden in de laatste levensfase vaak overspoeld door gevoelens van agressie, verdriet, onmacht, angst. Geconfronteerd met dit lijden kunnen we als zorgverstrekkers en familie hierbij een beklemmend gevoel of onmacht ervaren. Soms kan je de stervende niet meer bereiken met woorden, ook al is hij/zij nog bewust en aanspreekbaar. Woorden zijn dan ontoereikend en schieten tekort.

Hoe kan je als zorgverstrekker de stervende en de familie toch nabij zijn? Via bewuste, zorgvuldige aanraking met de juiste aandacht kan je de stervende ondersteunen in het loslaten, in het omgaan met gevoelens van agressie, verdriet, onmacht, en angst. En kan je meer ruimte creëren voor vertrouwen en verbondenheid. Ook de familie kan je hierbij betrekken. Zo kan mogelijk een moeilijke fase omgebogen worden tot een proces van verbondenheid en intense ervaring. Specifieke tactiele vaardigheden worden aangeleerd en geoefend, afgewisseld met ervaringsuitwisseling. Veiligheid, vertrouwen en verbondenheid vormen de basis van deze workshop.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consulenten, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATUM	donderdag 25 april 2013 van 09u00 tot 16u00
DOCENT	Mieke Ballinckx, verpleegkundige, lic. verpleegwetenschappen, lichaamsgerichte begeleiding
PRIJS	leden 75 euro / niet-leden 90 euro
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	GC de Zandloper, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel
CODE	COMMF4/1213

5. Communicatie en gepast hanteren van afstand en nabijheid in de stervensfase

In contact met zwaar zieken en stervenden kom je in contact met jezelf, word je geraakt als zorgverstrekker. Vaak zet zo'n contact iets in beweging, iets dat we bij onszelf nog niet erkennen. Bij velen roept dit tal van vragen op: hoe kun je afstand en nabijheid gepast hanteren, hoe ga ik om met mijn emoties, mijn onzekerheid, mijn kwetsbaarheid, hoe bespreek ik mijn eigen ervaring binnen het team, hoe kan ik mijn eigen ruimte ontdekken. Aan de hand van inzichtelijke lezingen en oefeningen verruimen we onze ervaring met het bewust omgaan met onszelf en met de andere.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consulenten, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATUM	donderdag 30 mei 2013 van 09u30 tot 16u30

DOCENT	Mieke Ballinckx, verpleegkundige, lic. verpleegwetenschappen, lichaamsgerichte begeleiding
PRIJS	leden 75 euro / niet-leden 90 euro
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	GC de Zandloper, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel
CODE	COMMF5/1213

INTERVISIE

Steeds weer stellen we op opleidingsdagen vast dat hulpverleners behoefte hebben aan het toetsen van hun praktijkhandelen, behoefte aan uitwisseling en advies. Zoals vorige jaren bieden we dan ook opnieuw intervisiesessies aan voor intervisoren en voor artsen.

1. Intensieve zomertweedaagse 'Introductie in intervisietechnieken voor intervisoren in de palliatieve zorg'

Er is geregeld vraag van mensen die interesse hebben om een intervisiegroep te begeleiden, om van zeer nabij kennis te maken met de techniek van intervisie. In deze tweedaagse wordt stilgestaan bij wat intervisie als methode voor ogen heeft en hoe een intervisiegroep in zijn werk gaat. Gezien de korte duur van de opleiding, wordt de essentie van de methode aangeleerd. Intervisie wordt als techniek gesitueerd naast andere technieken van leerprocessen met volwassenen. Begeleiders met ervaring die wensen hun vaardigheden op te frissen of aan te scherpen, zijn eveneens welkom. De tweedaagse is interactief van opzet, met veel aandacht voor het leren uit ervaring.

DOELGROEP	Iedereen die belangstelling heeft voor intervisie in palliatieve zorg, zowel - als opfris- sing - voor personen die reeds een basisopleiding intervisie genoten als voor diegenen die geen ervaring hebben.
DATA	woensdag 22 en donderdag 23 augustus 2012 van 9u00 tot 16u00
DOCENT	Walter Rombouts, klinisch psycholoog en opleider intervisietechnieken
PRIJS	leden 135 euro / niet-leden 165 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	Perspectief Oostkaai, Oostkaai 1, 2170 Merksem
CODE	2DINTM/1112

2. Provinciale intervisiegroepen

Provinciaal worden vanuit de netwerken intervisiesessies georganiseerd. Die zijn al dan niet instelling- of settingoverstijgend. Deze intervisiesessies worden gekenmerkt door een verrijkende dynamiek en uitwisseling. Voor meer informatie, contacteer het netwerk in uw regio.

3. Intervisie voor intervisoren

Deze reeks beoogt het uitwisselen van ervaringen tussen intervisoren en het uitdiepen van bepaalde thema's zoals: Hoe reflectie bevorderen? Hoe omgaan met ernstige emoties in intervisie? Om te kunnen deelnemen wordt er van de deelnemer verwacht dat zij/hij op regelmatige basis minstens één intervisiegroep binnen palliatieve zorg begeleidt. Dit kan zowel een groep professionele hulpverleners in palliatieve zorg zijn, als een groep vrijwilligers. De reeks intervisie voor intervisoren wordt in Gent georganiseerd. Bij voldoende vraag kan een tweede locatie overwogen worden.

DOELGROEP	Verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergo- therapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ... die op regelmatige basis minstens één intervisiegroep in palliatieve zorg begeleiden.
------------------	--

DOCENT	Walter Rombouts, psycholoog medische oncologie en palliatief support team campus Gasthuisberg, UZ Leuven, opleider Perspectief Holsbeek
DUUR	6 bijeenkomsten op dinsdagvoormiddag tussen 9u en 12u
DATA	11 september, 6 november 2012, 8 januari, 5 maart, 23 april en 11 juni 2013
PRIJS	leden 275 euro / niet-leden 325 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	VMG vzw, Groot Begijnhof 10, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
CODE	INTIG/1213

4. Intervisie voor artsen

Deze reeks beoogt het uitwisselen van ervaringen tussen artsen, het samen reflecteren en zoeken naar nieuwe perspectieven. De thema's die leven bij de leden van de intervisiegroep worden op die manier uitgediept. Een intervisie met collega's geeft ook de zekerheid van herkenbare ervaringen en een vruchtbare toetsing. Deelname aan de intervisiegroep vraagt bereidheid om de eigen ervaringen met een open en leergerige instelling te bespreken.

DOELGROEP	Artsen werkzaam in palliatieve zorg, meer bepaald in palliatieve eenheden, in de thuiszorg (MBE), in support teams van ziekenhuizen, in woon- en zorgcentra, en die minstens één intervisiegroep op regelmatige basis begeleiden.
DOCENT	Walter Rombouts, psycholoog medische oncologie en palliatief support team campus Gasthuisberg, UZ Leuven, opleider Perspectief Holsbeek

REGIO ANTWERPEN

DUUR	6 woensdagen tussen 20u30 en 22u30
DATA	19 september en 28 november 2012, en 9 januari, 6 maart, 17 april en 19 juni 2013
PRIJS	leden 275 euro / niet-leden 325 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	AZ Middelheim
CODE	INTA/1213

REGIO GENT

DUUR	6 woensdagen tussen 20u30 en 22u30
DATA	26 september en 7 november 2012, en 23 januari, 13 maart, 15 mei en 26 juni 2013
PRIJS	leden 275 euro / niet-leden 325 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de Inschrijving www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
FPZV	
LOCATIE	AZ Maria Middelaes Gent
CODE	INTG/1213

SPIRITUELE EN EXISTENTIELE ZORG

1. Aandacht voor het spirituele in palliatieve zorg: hoezo?

Deze tweedaagse cursus wil antwoorden zoeken op de vraag waarmee de spirituele dimensie van je werk als palliatieve zorgverstrekker te maken heeft. Wat is het verband met het godsdienstige? Naar welke lagen van de ervaring, uitdrukkingen, stiltes van patiënten verwijst ze je? Kan je je daarin vormen, kan je je 'geestelijk oefenen' en bestaat er bijvoorbeeld zoiets als 'spirituele symptomen'?

De begeleider wil daarbij een kader en middelen aanreiken en/of zoeken om spirituele zorg te ontwikkelen. Het belangrijkste middel is je eigen spiritualiteit, je zijn, je diepe attitude: in spirituele zorg is immers de kwaliteit van je aanwezigheid, de kwaliteit van je stilte, essentieel. Je kunt maar spirituele noden en ervaringen aanvoelen als je die enigszins ook bij jezelf hebt onderkend. Aldus zal stilgestaan worden bij het spirituele in verlangen naar leven, gekwetst worden door het kwaad, kiezen en twijfelen, lijden bij palliatieve patiënten en bij jezelf. Daarnaast wordt ook een eenvoudige methode voor een spirituele anamnese aangeboden. Dit alles wordt gebracht in de vorm van inleidingen, oefeningen en groeps gesprekken.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATA	donderdag 8 november en dinsdag 4 december 2012 van 9u30 tot 16u30
DOCENT	dr. Marc Desmet, jezuïet en arts, medisch verantwoordelijke palliatief support team en palliatieve eenheid Jessa Ziekenhuis, Hasselt
PRIJS	leden 150 euro / niet-leden 180 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde
CODE	SPZ/1213

2. Spiritualiteit, what's in a name ...?

Het woord 'spiritualiteit' wordt op zo veel verschillende wijzen ingevuld, je zou er het noorden van kwijtraken. Het noorden zoeken, ons oriënteren en het in kaart brengen van onze eigen menselijke, horizontale en/of verticale spiritualiteit, daar gaat het om in deze opleiding. We nemen onszelf, mensen die zelf zin geven aan hun leven, als uitgangspunt. Van daaruit belichten we verschillende aspecten van spirituele/existentiële pijn en spirituele/existentiële zorg. Daarbij is er aandacht voor (de eigen) zingeving, levenservaringen, levenshouding, verlies, enz. De focus ligt op hoe we elk met onze eigen bagage als zorgverstrekker functioneren. In het kader van de spirituele zorg naar residenten en patiënten, is het meer bepaald het narratieve, verhalende aspect, dat we verkennen. Het gaat daarbij om het luisteren naar de verhalen van de mensen, de momenten van geluk en zich verbonden weten, maar ook de blutsen en de builen die mensen hebben opgelopen. Als zorgverstrekker kunnen we daarbij helpen en voorwaarden scheppen om mensen aan te moedigen woorden te geven aan wat zich vanbinnen afspeelt.

De dag is ervaringsgericht opgebouwd. Van de deelnemers (max. 16) wordt dan ook een actieve inbreng verwacht.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATA	dinsdag 19 maart 2013 van 9u30 tot 16u30
DOCENT	Kathleen Van Steenkiste, vrijzinnig humanistisch consultant
PRIJS	leden 75 euro / niet-leden 90 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	GC de Zandloper, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel
CODE	EXIST/1213

3. Spirituele zorg van, voor en door het team

Met de steeds betere pijn- en symptoomcontrole is de verleiding groot om de zingevingsvragen en de spirituele pijn van mensen op dezelfde manier aan te pakken. Ook op dit vlak wil men plannen, interveniëren en evalueren, zoals het verpleegkundig plan het voorschrijft. De uitdaging ligt hier echter niet zozeer in het verwerven van de juiste (registratie)technieken – hoe nodig ook – maar wel in het anders leren omgaan met leegte en onmacht. Elk teamlid, ook wie weinig affiniteit heeft met het spirituele, heeft hierin een eigen, unieke weg afgelegd, die mee de opstelling tegenover het spirituele bepaalt. In welke mate zijn we ons hiervan bewust en kunnen we hierover met elkaar spreken? Welke zijn de weerstanden om in teamverband rond deze vragen te werken en hoe kunnen we daarmee omgaan?

Deze training heeft drie doelstellingen. Ze wil een verkenning zijn van de eigen onmachtsduldung, de eigen bereidheid om het leven en de dood te nemen zoals die op ons afkomen. Wie ben ik op dit gebied, als mens en als zorgverstreker, gepositioneerd tegenover andere zorgverstrekkers? Ten tweede wil de training obstakels bespreekbaar stellen die verhinderen om met het spirituele concreet aan de slag te gaan. Ten derde wil ze ook nieuwe woorden en handelingsmodellen aanreiken om het spirituele in teamverband aan te kaarten. Er wordt gewerkt met teksten, beeldmateriaal en zacht lichaamswerk. Er is in voldoende tijd voorzien om het aangereikte materiaal aan de eigen ervaring te toetsen. Omwille van het interactieve karakter van deze training wordt het aantal deelnemers beperkt tot 16.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consulenten, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATA	maandag 6 en dinsdag 7 mei 2013 van 9u30 tot 16u30
DOCENT	Katrien Cornette, dr. in de praktische theologie, hoofd van de pastorale dienst U.P.C. Sint-Kamillus Bierbeek, gastdocent spiritualiteit HUBrussel
PRIJS	leden 150 euro / niet-leden 180 euro (zonder overnachting) te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be → opleidingen → elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	Het Rustpunt, Burgstraat 46, 9000 Gent. Wie dat wenst, kan overnachten in het mooie gastenkwartier. Gelieve hiervoor zelf contact op te nemen met info@rustpunt.net
CODE	LOTUS/1213

ATTITUDEVORMING

1. Loslaten

Palliatieve zorgverstrekkers worden dagelijks geconfronteerd met loslaten: bij zwaar zieken, bij stervenden, bij zichzelf. Loslaten is een woord dat gemakkelijk wordt uitgesproken, maar het is een realiteit die helaas voor velen onder ons een heel moeizaam proces vormt. In deze workshop staan we stil bij wat loslaten wel en niet inhoudt, hoe je kunt loslaten bij jezelf en hoe je zwaar zieken of stervenden nabij kunt zijn en kunt ondersteunen in hun proces van loslaten. Via het aanreiken van begrippenkaders en via het delen van ervaringen word je je meer bewust van het innerlijke proces van loslaten. Veiligheid, respect, vertrouwen en verbondenheid vormen de basis van deze workshop. Omwille van het interactieve karakter van deze cursus wordt het aantal deelnemers beperkt tot 15.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATA	donderdag 25 oktober 2012 van 09u00 tot 16u00
DOCENT	Mieke Ballinckx, verpleegkundige, lic. verpleegwetenschappen, lichaamsgerichte begeleiding
PRIJS	leden 75 euro / niet-leden 90 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	GC de Zandloper, Kaasmarkt 75, 1800 Wemmel
CODE	LOS/1213

2. Groeien in aanwezig zijn als zorgverstrekker

Zwaar zieken en stervenden houden ons een spiegel voor; hun lijden en pijn confronteren ons met onze eigen pijn. Pijn en lijden bij de andere kan je maar ten volle aanvoelen als je ook bij jezelf pijn en lijden hebt onderkend. Ook geven gevoelens van kwetsbaarheid, onzekerheid, onmacht ten opzichte van lijden de relatie met de andere een menselijk gelaat. Hoe ga ik om met mijn kwetsbaarheid, onzekerheid en onmacht? Hoe ga ik om met gevoelens van ongeduld, ergernis en oordeel naar de andere toe? Door bij je gevoel van onmacht te blijven, stel je de stervende in staat de waarheid onder ogen te zien.

In deze workshop word je je bewuster van je eigen pijn en van hoe je omgaat met je eigen pijn in relatie met het lijden van de andere. We staan stil bij zachte omgangsvormen om stapsgewijs pijn en lijden vanuit een ander perspectief waar te nemen en te ervaren, of anders vast te houden. Via het delen van ervaringen en inzichten worden patronen zichtbaar. Je krijgt meer inzicht, verdieping, bewustwording. Pas als er meer bewustzijn is, kan er iets in beweging komen en veranderen. Veiligheid, respect, vertrouwen en verbondenheid vormen de basis van deze workshop. Omwille van het interactieve karakter wordt het aantal deelnemers beperkt tot 15.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATA	dinsdagen 22 en 29 januari 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENT	Mieke Ballinckx, verpleegkundige, lic. verpleegwetenschappen, lichaamsgerichte begeleiding
PRIJS	leden 150 euro / niet-leden 180 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	GC de Zandloper, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel
CODE	ATT/1213

CONTEXTUELE ZORG

1. Een contextuele benadering van ziekte: de balans van geven en ontvangen in de palliatieve zorg

De confrontatie met een levensbedreigende ziekte van een familielid biedt groeikansen aan families. Het doet mensen beseffen dat het tijd is om te doen wat anders voorgoed ongedaan zou blijven. Dat besef zorgt ervoor dat men zich soms openstelt voor meer voldoeninggevend patronen van geven en ontvangen. Er ontstaan mogelijkheden om elkaar te herwaarderen. Palliatieve zorg kan de balans tussen familieleden weer in evenwicht brengen. Dat proces kan helend zijn voor diegenen die achterblijven, en voor de volgende generaties.

De contextuele benadering biedt hulpverleners mogelijkheden om deze kansen optimaal te benutten. Dialoog en verbinding zijn daarbij cruciaal. Volgende thema's komen in het bijzonder aan bod: het stimuleren van de dialoog, het gebruik van verbindende taal, het aanspreken van hulpbronnen, het organiseren en begeleiden van familiebijeenkomsten, het gebruik van genogrammen, het concept meerzijdige partijdigheid en het zelfbewustzijn van de hulpverlener. De workshop omvat enkele theoretische uiteenzettingen als situering maar de nadruk ligt op het actief inoefenen. We maken gebruik van ervaringsuitwisseling en de inbreng van casussen. Omwille van het interactieve karakter wordt het aantal deelnemers beperkt tot 15.

DOELGROEP	Artsen, verpleegkundigen, psychologen, pastores, moreel consultants, sociaal werkers, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, vrijwilligers, ...
DATA	dinsdag 19 en 26 februari en 5 maart 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENT	Katlijn Willems, sociaal werker, contextueel therapeut, docent en supervisor
PRIJS	leden 250 euro / niet-leden 310 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier
LOCATIE	Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde
CODE	CONT1/1213

2. Hulp verlenen, een lust of een last? Grenzen aan je geven als hulpverlener i.s.m. de netwerken van de provincie Antwerpen

Hulpverleners geven graag ... Ze genieten ervan te zien dat wat zij geven ertoe doet bij hun cliënten/patiënten, in hun team/organisatie. Ze ontwikkelden de bijzondere kwaliteit te zien wat mensen nodig hebben, soms nog vóór die mensen zich daar zelf bewust van zijn ... Maar als die kwaliteit geen gepaste kans krijgt, gaat ze soms doorschieten. Dan wordt het een valkuil die je verleidt tot overmatige inzet, met frustratie en burn-out tot gevolg. De signalen hiervan zijn bekend: je voelt je tekortschieten, je wordt moe en prikkelbaar, je werk blijft voortdurend in je hoofd spelen, ook thuis, je denkt onvoldoende beschikbaar te zijn, je voelt je bezieling verloren gaan, enz. Dan is jezelf begrenzen op het werk hard nodig. En dat kan heel onwennig zijn, want soms zie je je niet meer wat jouw grenzen zijn of zouden moeten zijn. Wat voor jou als hulpverlener of leidinggevende passend geven is, heeft te maken met wat passend is voor jou, met jouw functie, met jouw specifieke werkcontext, met de persoon en de context van de patiënt.

Als hulpverlener leren we kijken naar welke zorg passend is voor de patiënt, waarin we ook rekening houden met zijn context. In deze workshop willen we vooral oog hebben voor onze eigen grenzen die we met vallen en opstaan hebben leren kennen, en voor de signalen binnenin en rondom onszelf die ons attent maken op die grenzen. We kijken naar de eigen kwaliteiten en valkuilen, naar mandaat en positie en naar eventuele parallellen met de positie in het eigen gezin van herkomst.

Om passend te kunnen geven is het ook belangrijk duidelijkheid te hebben over structuur en organisatie van je werksituatie en over je positie en mandaat, zodat je je gedragen/gesteund weet en je taak op gepaste wijze kan afbakenen. We staan ook stil bij deze structurele componenten als essentiële voorwaarden voor erkenning en voor passend geven zodat efficiëntie en genieten van je werk elkaar kunnen ondersteunen. Verder verkennen we mogelijke hulpbronnen in en rondom onszelf.

Deze workshop wordt op een ervaringsgerichte manier gegeven. Er wordt gewerkt met de ervaringen van de cursisten, met methodieken en inzichten vanuit de Gestalttherapie, vanuit de systeem- en communicatietheorie, en vanuit de contextuele benadering. Omwille van het interactieve karakter van deze opleiding wordt het aantal deelnemers beperkt tot 12. Er is geen contextuele basiskennis vereist.

DOELGROEP	Alle hulpverleners, zeker diegenen die een neiging hebben tot overmatige inzet en zich willen beschermen tegen burn-out of willen leren uit een burn-out. Ook leidinggevend uit de zorgsector.
DATA	dinsdag 19 februari, 5 en 26 maart 2013 van 09u30 tot 16u30
DOCENT	Lieve Talloen, zelfstandig psychotherapeut en trainer
PRIJS	250 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE65 0012 7642 2996 / BIC KREDBEBB van PNM vzw
INSCHRIJVING	info@pnmechelen.be
LOCATIE	Ontmoetingscentrum, Stationstraat 60, 2300 Turnhout (vlakbij het station)
CODE	CONT2/1213

KINDEREN EN JONGEREN BETREKKEN BIJ PALLIATIEVE SITUATIES

Het verdiepend opleidingspakket voor hulpverleners *Kinderen en jongeren betrekken bij palliatieve situaties* wordt door de netwerken palliatieve zorg aangeboden. Dit opleidingspakket is uitgewerkt door de projectgroep *Kinderen en Palliatie* van de Federatie. Voor verdere informatie verwijzen we naar het netwerk van uw regio (zie achteraan de opleidingsbrochure).

PALLIATIEVE ZORG VOOR KINESISTEN

Hebt u als kinesist interesse in palliatieve zorg, dan kunt u een vijf- (of zeven-)daagse basisopleiding palliatieve zorg volgen bij het netwerk van uw regio. Deze basisopleiding palliatieve zorg wordt in de meeste netwerken multidisciplinair georganiseerd. Meer informatie vindt u op de website www.palliatief.be → opleidingen → netwerken.

BASISOPLEIDING PALLIATIEVE ZORG VOOR MEDEWERKERS UIT WOONZORGCENTRA i.s.m. de netwerken palliatieve zorg van de provincie Antwerpen en met financiële steun van het Sociaal Fonds Ouderenzorg

In deze 5-daagse basis cursus wordt een korte inleiding gegeven over de basisprincipes van palliatieve zorg en de verschillende palliatieve settings. Daarnaast komen uitgebreid aan bod: comfortzorg, pijn- en symptoomcontrole, communicatie, emotionele/spirituele pijn, rouw, en zorg voor de zorgende. Doelstellingen van deze basis cursus zijn: het verwerven van kennis en inzicht met betrekking tot palliatieve zorg, het verwerven van basisvaardigheden in het omgaan met cliënten en families in een palliatieve situatie en attitudevorming met betrekking tot (eigen) sterven, verlies en rouw. Per instelling kunnen max. 4 medewerkers deelnemen, 3 kortgeschoolden (zorgkundigen) en 1 hogergeschoolde (verpleegkundige of paramedicus als dragende figuur). De opleiding is erkend voor betaald educatief verlof.

DOELGROEP	Medewerkers (verpleegkundigen, zorgkundigen, paramedici) van woonzorgcentra uit de privé-sector
DATA	dinsdagen 6, 13, 20 en 27 november en 4 december 2012 van 09u30 tot 16u30
INSCHRIJVING	www.sectorouderenzorg.be →vorming→opleidingsprojecten→werknemers→ inschrijvingsformulier
LOCATIE	Ontmoetingscentrum, Stationstraat 60, 2300 Turnhout (vlakbij het station)
INSCHRIJVING CODE	www.palliatief.be →opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier IUPGPZA/1112
	Accreditering is aangevraagd en de deelnemers krijgen een getuigschrift na afloop deze cursus.

INTERUNIVERSITAIR POSTGRADUAAT PALLIATIEVE ZORG VOOR ARTSEN

Vanaf het midden van de jaren '90 werd jaarlijks een interuniversitaire postacademische opleiding palliatieve zorg voor artsen georganiseerd. We zijn echter op een punt gekomen dat we mogen verwachten dat vanaf nu elke medische faculteit deze basiscompetenties zelf volledig opneemt in het basiscurriculum van haar artsenopleiding. Deze nieuwe interuniversitaire cursus wil deze basiscompetenties inhoudelijk verbreden en verdiepen. Dit gebeurt met een scala aan activerende werkvormen.

Elke module loopt van donderdagmorgen tot zaterdagmiddag. Iedere module wordt door een andere universiteit georganiseerd, in samenwerking met de lokale netwerken palliatieve zorg. Module 1 had betrekking op de planning van de zorg. Er zijn nog enkele vrije plaatsen voor module 2 en 3.

MODULE 2	Aanvullingen in pijn- en symptoomcontrole Organisatie: Universiteit Antwerpen 20-22 september 2012 Hof van Liere, Prinsstraat 13, 2000 Antwerpen
MODULE 3	Psychosociale en spirituele zorg, communicatie met patiënt en hulpverleners Organisatie: UGent 29 november – 1 december 2012 Het Pand, Onderbergen 1, 9000 Gent

Verantwoordelijken inhoudelijke organisatie:

Inhoudelijke vragen mag u via mail richten aan onderstaande contactpersonen.

Voor Antwerpen

Prof.dr. B. Van den Eynden (bart.vandeneinden@gza.be), prof.dr. J. Wens

Voor Gent

Prof.dr. N. Van Den Noortgate (nele.vandennoortgate@uzgent.be), dr. M. Cosyns

Voor Leuven

Prof.dr. J. De Lepeleire, prof.dr. J. Menten (johan.menten@uzleuven.ac.be)

Met de medewerking van dr. A. Mullie en dr. G. Huysmans, Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

DOELGROEP	Artsen die over een goede basiskennis inzake palliatieve zorg beschikken, reeds een zekere klinische ervaring in palliatieve zorg hebben of verantwoordelijkheid dragen in een palliatieve zorgvoorziening (referentiearts of equipearts in een begeleidingsequipe, arts in een palliatief support team of op een palliatieve eenheid in een ziekenhuis, arts in een palliatief team in een woon- en zorgcentrum, arts in een dagcentrum)
PRIJS	500 euro voor 1 module, 900 euro voor 2 modules (maaltijden inbegrepen). In hotel-accomodatie wordt voorzien. De kostprijs bedraagt 150-250 euro voor 2 nachten. Overnachting is niet inbegrepen in het inschrijvingsbedrag en reservatie is mogelijk per module. te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de FPZV
INSCHRIJVING CODE	www.palliatief.be→opleidingen→elektronisch inschrijvingsformulier IUPGPZA/1213 Accreditering wordt aangevraagd en de deelnemers krijgen een getuigschrift na afloop van deze cursus.

OPLEIDING VANUIT DE OVERLEGGROEPEN

Geregeld worden er door de verschillende overleggroepen van de Federatie (voor een overzicht, zie www.palliatief.be/Federatie/organisatie) opleidingsmomenten georganiseerd. Deze spelen in op concrete en actuele noden vanuit het betreffende deel van het werkveld. Actuele informatie hierover wordt op de website geplaatst. Consulteer dus regelmatig www.palliatief.be/agenda.

Overleggroep psychologen

Aan de hand van teksten, presentaties of casuïstiek wisselen psychologen, werkzaam in de palliatieve zorg in Vlaanderen, ervaringen en handvatten uit. Er wordt voorzien in een opleidingsattest. Deze overlegsessies zijn gratis. Op het programma onderstaande thema's:

17 september 2012 – van 12u00 tot 16u00 – Terugkoppeling van het Vlaams Congres Palliatieve Zorg over *Veerkracht* per subthema: *Het begrip herstel* door Wendy Druyts en Annik Janssens, *Rouw en veerkracht* door Evelien De Blauwer, *Gespannen veer of relaxte kracht* door Karen de Meerleer en Lucie Cannie, en *Veerkracht en het team* door Helga Van Laerhoven en Tania Romero.

17 december 2012 van 12u00 tot 16u00 – *Gehechtheid en hechtheid in de zorg* door Naomi Van De Moortele

18 maart 2013 van 12u00 tot 16u00 – *Waardigheidstherapie* door Daisy Dequidt en Isabelle Schotte

17 juni 2013 van 12u00 tot 16u00 – Thema nog te bepalen.

SYMPOSIA VAN DE FEDERATIE EN VAN ANDERE ORGANISATIES

Voor meer informatie zie www.palliatief.be/agenda en ook www.palliatief.be/publicaties/tijdschrift_en_nieuwsflash. Op deze laatste webpagina kunt u zich door te klikken inschrijven op de elektronische Nieuwsflash van de Federatie.

13 september 2012 – 9e Vlaams Congres Palliatieve Zorg – Veerkracht – Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen i.s.m. Panal (het netwerk palliatieve zorg van het arrondissement Leuven) en Palliatieve Zorg UZ Leuven

28-30 november 2012 - 1st European Congress Paediatric Palliative Care - Rome (Italië)

4 mei 2013 – 5de Artsenforum – Plaats nog te bepalen

30 mei - 2 juni 2013 - 13th World Congress of the European Association Palliative Care – Palliative Care, the right way forward – Praag (Tsjechië) – www.eapc-2013.org

INSCHRIJVINGSMODALITEITEN

HOE INSCHRIJVEN

- Het inschrijvingsformulier volledig en duidelijk ingevuld terugsturen, faxen of elektronisch invullen via de website: www.palliatief.be/opleidingen/Federatie.
- In afspraak met de opleiders worden opleidingen waarvoor onvoldoende inschrijvingen zijn, twee weken voor aanvang geannuleerd. Het is dan ook belangrijk om **ruim op tijd in te schrijven!**

HOE BETALEN

- Het inschrijvingsgeld moet uiterlijk **een maand voor aanvang van de opleiding** worden gestort op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / BIC KREDBEBB van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw met vermelding van de code van de cursus en de naam van de deelnemer.
- Indien u annuleert binnen 2 weken voor het begin van de opleiding, brengen wij het verschuldigde bedrag volledig in rekening. Bij annulatie tot 2 weken voor de start van de opleiding, rekenen wij 20% van het verschuldigde bedrag aan.
- Indien uw organisatie een factuur wenst, kan dit op eenvoudig verzoek.

PRAKTISCHE MODALITEITEN

- Ongeveer een week vóór de start van de opleiding ontvangt u een bevestiging.
- In de prijs voor een volledige dag zijn een broodjeslunch en twee koffiepauzes begrepen.
- Geef een seintje indien u niet aanwezig kunt zijn, zodat wij de lesgever op de hoogte kunnen brengen.
- Na afloop van de opleiding ontvangt u een deelnemingsbewijs voor de gevolgde dagen.
- Als u gebruik wenst te maken van educatief verlof, dient u dit aan te vragen voor de start van de opleiding.
- Artsen die accreditering wensen voor een cursus, worden verzocht dit mee te delen bij hun inschrijving.

WENST U MEER INLICHTINGEN

- Telefonisch zijn wij bereikbaar tijdens de kantooruren op 02 / 255 30 40
- U kunt faxen op het nummer 02 / 255 30 41
- U kunt mailen naar info@palliatief.be
- U kunt ook onze website raadplegen: www.palliatief.be
- Of u kunt schrijven naar Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde

INSCHRIJVINGSFORMULIER

Terug te sturen naar de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw, Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde of faxen op het nummer 02/255 30 41, of online invullen via www.palliatief.be/opleidingen/Federatie/elektronisch_inschrijvingsformulier.

Naam

Voornaam

Geboorteplaats en -datum

Thuisadres:

Straat + nr

Postcode..... Gemeente

Tel..... Fax

E-mail

Werkadres

Functie

Instelling

Straat + nr

Postcode..... Gemeente

Tel..... Fax

E-mail

Schrijft in voor

Naam cursus

Datum / Data

Code

Het inschrijvingsgeld wordt betaald door mijzelf / mijn instelling (schrappen wat niet past) als

lid van de Federatie

geen lid van de Federatie

Ik maak gebruik van betaald educatief verlof (wanneer van toepassing)

ja neen

Mogen uw gegevens kenbaar gemaakt worden aan de netwerken palliatieve zorg (naam, organisatie, functie, gemeente)?

ja neen

Mogen uw gegevens kenbaar gemaakt worden voor carpooling (naam, gemeente, telefoon en mailadres)?

ja neen

Datum:

Handtekening

DOCENTEN

Ballinckx Mieke, verpleegkundige, lic. verpleegwetenschappen, lichaamsgerichte begeleiding

Ceulemans Lucas, huisarts, praktijkassistent Vaardighedenteam Universiteit Antwerpen, equipearts palliatief netwerk Mechelen, voorzitter van de commissie Zorg aan het Levens einde bij Domus Medica

Cornette Katrien, dr. praktische theologie, hoofd pastorale dienst U.P.C. Sint-Kamillus, Bierbeek

Cosyns Marc, huisarts, stafid Vakgroep Huisartsgeneeskunde en Eerstelijnsgezondheidszorg, UGent

Desmet Marc, jezuïet en arts, medisch verantwoordelijke palliatief support team en palliatieve eenheid Jessa Ziekenhuis, Hasselt

De Lepeleire Jan, huisarts, stafid Academisch Centrum voor Huisartsgeneeskunde, KU Leuven

D'Heer Annemie, hoofdverpleegkundige Wit-Gele Kruis afdeling Zele, palliatief deskundige

Huysmans Gert, huisarts, arts palliatieve thuiszorgequipe Coda Thuiszorg

Menten Johan, kliniekhoofd Radiotherapie-Oncologie, coördinator palliatieve zorg campus Gasthuisberg, UZ Leuven

Meulenaire Frans, verpleegkundig wondexpert, Wondcentrum AZ Sint-Elisabeth, Zottegem

Mullie Arsène, arts, voorzitter Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

Pype Peter, huisarts, equipearts palliatief netwerk De Mantel

Rombouts Walter, psycholoog medische oncologie en palliatief support team campus Gasthuisberg, UZ Leuven, opleider Perspectief Holsbeek

Schynkel Michel, psycholoog oncologisch support team AZ Nikolaas, Sint-Niklaas

Talloe Lieve, zelfstandig psychotherapeut en trainer

Van den Eynden Bart, huisarts, Leerstoel Palliatieve Zorg Vakgroep Huisartsgeneeskunde en Interdisciplinaire Gezondheidszorg Universiteit Antwerpen, diensthoofd Centrum voor Palliatieve Zorg Sint-Camillus

Van Den Noortgate Nele, diensthoofd Dienst Geriatrie UZ Gent

Vandeputte Jan, verpleegkundige, lic. ziekenhuiswetenschappen, wondzorgexpert

Van Steenkiste Kathleen, vrijzinnig humanistisch consulent deMens.nu

Vantroyen Barbara, internist-urgentiearts dienst Spoedgevallen Jessa Ziekenhuis, Hasselt

Wens Johan, huisarts, stafid Vakgroep Eerstelijns- en Interdisciplinaire Zorg, Universiteit Antwerpen

Willems Katlijn, sociaal werker, contextueel therapeut en educatief medewerker bij Integraal

NETWERKEN PALLIATIEVE ZORG – NETWERKCOÖRDINATOREN

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

- Netwerk Palliatieve Zorg Westhoek-Oostende – Veerle Coupez
Stovestraat 2A – 8600 Diksmuide – tel. 051 51 98 00
- Heidehuis vzw – Palliatieve Zorg Noord-West-Vlaanderen – Alexander Verstaen
Fazantendreef 11 – 8200 Sint-Michiels (Brugge) – tel. 050 40 61 50
- Palliatief Netwerk De Mantel – Veronique Hoste
Mandellaan 101 – 8800 Roeselare – tel. 051 24 83 85
- Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-West-Vlaanderen – Rosemie Van Bellingen
Doorniksewijk 168 – 8500 Kortrijk – tel. 056 63 69 50

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

- Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo – Elfriede Maes
Bilksken 36 – 9920 Lovendegem – tel. 09 218 94 06
- Het Leven Helpen Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Oost-Vlaanderen – Ruth Raes
Sint-Walburgastraat 9 – 9700 Oudenaarde – tel. 055 20 74 00
- Netwerk Palliatieve Zorg Waasland – Karina Pieters
Rozenlaan 17 bus 2 – 9111 Belsele – tel. 03 776 29 97
- Netwerk Palliatieve Zorg Aalst-Dendermonde-Ninove – Marleen Hoebeek en Luc De Waegeneer
Gentsesteenweg 179 – 9300 Aalst – tel. 053 21 40 94

PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

- Forum Palliatieve Zorg Brussel-Halle-Vilvoorde – Christina Vanderhaeghe
J. Vander Vekenstraat 158 – 1780 Wemmel – tel. 02 456 82 07
- Palliatief Netwerk Arrondissement Leuven (PANAL) – Ria Vandermaesen
Waversebaan 220 – 3001 Heverlee – tel. 016 23 91 01

PROVINCIE ANTWERPEN

- Palliatief Netwerk Mechelen – Griet Snackaert
Willem Rosierstraat 23 – 2800 Mechelen – tel. 015 41 33 31
- Palliatieve Hulpverlening Antwerpen (PHA) – Tine Devlieger
Universiteit Antwerpen, gebouw Fc – Domein Fort VI – Edegemsesteenweg 100 bus 2 – 2610 Wilrijk –
tel. 03 265 25 31
- Netwerk Palliatieve Zorg Noorderkempen – Rigo Verhaert
Bredabaan 743 – 2990 Wuustwezel – tel. 03 633 20 11
- Palliatief Netwerk Arrondissement Turnhout – Guy Hannes
Stationsstraat 60/62 – 2300 Turnhout – tel. 014 43 54 22

PROVINCIE LIMBURG

- Netwerk Palliatieve Zorg Limburg – Ellen Saeyvoet
A. Rodenbachstraat 29 bus 2 – 3500 Hasselt – tel. 011 81 94 72

Mailadressen en websites: zie www.palliatief.be/netwerken

HOE ONS BEREIKEN?

MET HET OPENBAAR VERVOER

Er is een vlotte treinverbinding vanuit Brussel, Antwerpen en Mechelen naar Vilvoorde. Het station van Vilvoorde bevindt zich op 950 m van onze kantoren (10 à 15 min. te voet). Er zijn bushaltes op wandelafstand, aan de kerk en op het Heldenplein.

MET DE WAGEN

Vanuit Gent (E40) of Antwerpen (A12)

Neem op de Brusselse Ring (RO) afrit 6 Vilvoorde-Koningslo (Militair Ziekenhuis) en sla linksaf op de Indringingsweg. Rij onder de ring door, draai rechts af (Medialaan) en neem aan de rotonde de tweede afslag. Neem aan de volgende rotonde de eerste afslag en blijf de Albert-I laan volgen gedurende + 1 km. Sla linksaf aan het T-punt naar de Teniersstraat en neem de eerste afslag op de rotonde richting Kanaalbrug. Rij over de Kanaalbrug en rij aan de eerste rotonde rechtdoor. Neem op de volgende rotonde (met paard) op het Heldenplein de derde afslag en volg de J-B. Nowélei. Neem de tweede straat links (Toekomststraat).

Vanuit Antwerpen (via E19)

Neem op de **E19** (richting Brussel) **afrit 12 Vilvoorde-Cargo/STEENOKKERZEEL CARGO/VILVOORDE/MACHELEN**, sla rechtsaf richting Vilvoorde (Luchthavenlaan). Ga rechtdoor aan de rotonde (met vuist) en volg de Luchthavenlaan. Draai linksaf aan de lichten onder de spoorwegbrug. Neem aan de rotonde (voor het station) de tweede afslag en volg de Stationslei. Neem op de volgende rotonde (met paard) op het Heldenplein de eerste afslag en volg de J-B. Nowélei. De tweede straat links is de Toekomststraat.

Vanuit Leuven (via E19)

Neem op de **E19** (richting Antwerpen/Mechelen) **afrit 12 Vilvoorde-Cargo/VILVOORDE/MACHELEN/STEENOKKERZEEL CARGO**. Neem hierna links richting Vilvoorde (Luchthavenlaan). Ga rechtdoor aan de rotonde (met vuist) en volg de Luchthavenlaan. Draai linksaf aan de lichten onder de spoorwegbrug. Neem aan de rotonde (voor het station) de tweede afslag en volg de Stationslei. Neem op de volgende rotonde (met paard) op het Heldenplein de eerste afslag en volg de J-B. Nowélei. De tweede straat links is de Toekomststraat.

Voor meer informatie, ga naar www.palliatief.be/contact/bereikbaarheid.

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw | Toekomststraat 36 - 1800 VILVOORDE
tel 02 255 30 40 | fax 02 255 30 41 | e-mail info@palliatief.be | website www.palliatief.be
rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 – BIC KREDBEBB

Met de steun van:
Kom op tegen Kanker, de campagne van de Vlaamse Liga tegen Kanker,
en de Vlaamse Gemeenschap

Met steun van de
Vlaamse overheid

